

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

MODEL TRAINING SESSIONS ATHLETES DANCERS 15-16 YEARS WITHIN A WEEK MICROCYCLE PREPARATORY PERIOD

Oksana Demidov

Dnipropetrovsk State Institute of Physical Culture and Sports

Structure's content of training session's experimental program of physical preparation athletes-dancers aged 15-16 in week microcycle preparatory period was justified. Reviewed the methods for improving physical qualities while improving international Latin dance. Displaying solution of the task, which is considered strengthening the anaerobic productivity of an athlete-dancer's organism while a constant change in load direction. The description of the complex load "blocks", which consist the tactical training exercises that interspersed with development of flexibility, speed, speed-strength and special endurance.

Key words: athletes - dancers, physical training, annual cycle, anaerobic productivity, specialized training.

ВИТОКИ ЖІНОЧОГО ФУТБОЛУ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

Андріана Ковалишин, Антон Литвінець

Львівський державний університет фізичної культури

Постановка проблеми. Жіночий футбол набуває все більшої популярності, як у світі, так й на території нашої країни. Сама школа українського жіночого футболу, на відміну від чоловічого, почала формуватися тільки в останні десятиліття. Проте, вже сьогодні жіноча команда України з футболу входить до числа найсильніших збірних не тільки Європи, а й світу у рейтингу ФІФА [4]. Однак, процес розвитку жіночого футболу в Україні ґрунтовно не досліджувався і не має свого систематизованого викладу. Вітчизняні фахівці, учні спортивних шкіл та студенти спеціалізованих навчальних закладів користуються навчальною літературою радянських часів, де історія українського жіночого футболу не представлена.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У наукових працях, присвячених історії спорту, жіночий футбол згадується лише епізодично (В. В. Столбов, 1989; О. Вацеба, 1994 та ін.). В різні роки окремі теоретико-методичні проблеми жіночого футболу в Україні досліджувались у публікаціях ряду знаних вчених та фахівців галузі фізичної культури і спорту (В. В. Соломонко, О. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, 1997; А. Зайцев, В. Левін, 2001; І. П. Каліта, 2003; В. Шамич, 2003). Проте, науково обґрунтованих праць, присвячених історії жіночого футболу в Україні як окремого дослідження, на сьогодні немає. Саме дефіцит об'єктивної інформації про становлення жіночого футболу в Україні спонукав нас до проведення цього дослідження.

Мета дослідження: особливості становлення та розвитку жіночого футболу в Україні.

Завдання дослідження:

1. Виявити передумови розвитку жіночого футболу в Україні;
2. Узагальнити дані проведення чемпіонату України з футболу серед жінок.

Методи дослідження: аналіз і узагальнення літературних джерел, методи теоретичної інтерпретації, а також загальноісторичні методи: історично-порівняльний, історично-логічний та хронологічний.

Результати досліджень та їх обговорення. Оскільки, український спорт зароджувався і розвивався в часи, коли Україна входила до складу Російської імперії, а потім була частиною СРСР, то об'єктивний аналіз таких процесів

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

можливий за умови комплексного узагальнення з початку ХХ століття і до сьогодні. За історичними даними, футбол в Російській імперії зародився ще до початку Першої світової війни. Тогочасний часопис «Русский спорт» від 16 травня 1910 року пише: «Значення футболу оспорується багатьма. Років десять тому назад часто приходилось чути таку думку, що футбол це лише бійка ногами... Особливістю являється та обставина, що спорт цей тільки для чоловіків. Не говорячи про те, що ноги в жінок переважно важчі, коротші та слабші від чоловічих... що не дає потрібної при грі швидкості та спритності». Незважаючи на це, уже в 1911 році в Москві були створені перші жіночі клуби: «Пушкіно», команда Комерційного училища та команда Петровсько-Розумовської ліги. А в серпні того ж 1911 року відбувся перший організований матч [1].

Широкий розвиток жіночого футболу здійснюється в часи СРСР, коли люди, щоб підготувати себе до роботи і оборони, масово починають займатись різноманітними видами фізичної культури та спорту. Проте, свою популярність він отримує в 80-х роках, коли створюються різнопланові футбольні турніри. В цей час особливою популярністю користується турнір від журналу «Собеседник», який спонукав набирати в секції для футболу жінок і створювати команди для участі у змаганнях. У регіонах Союзу також проводились місцеві змагання і турніри [3].

В 1989 році було організовано Асоціацію жіночого футболу СРСР, яка почала проводити чемпіонати між спортивними клубами профсоюзів. Саме на їх основі були створені професійні футбольні жіночі команди, які існують і до сьогодні.

В 1990-1991 рр. офіційно проводився перший Чемпіонат СРСР, в якому у трьох лігах брало участь більше 80 клубів зі всіх республік Союзу. Титул Чемпіонів Радянського Союзу здобували: двічі – команда «Нива» з містечка Баришівка Київської області та Раменський «Текстильщик».

Однією з найсильніших, протягом 1989-1991 рр., жіночих команд Союзу була українська команда «Нива» Київської області (Баришівка). Ця команда була триразовим чемпіоном і володарем кількох кубків СРСР. Українські футболістки обіграли велику кількість команд Радянського Союзу. Титуловані клуби з Москви і Ленінграду, що вважалися найсильнішими учасниками змагань, поступалися «Ниві» [3].

На першому офіційному чемпіонаті жіночих футбольних клубів СРСР у 1989 році «Нива» посіла друге місце.

Уже 1990 року українська команда стала переможцем першого чемпіонату СРСР серед жінок, а пізніше – здобула Кубок СРСР. У 1991 році «Нива» повторила свій тріумф і знову стала чемпіоном СРСР. А також взяла участь у міжнародному турнірі в Канаді і, обігравши 114 команд-суперпиць, здобула перемогу. Саме ця перемога була її останнім здобутком, бо, у зв'язку з розпадом Союзу, багато футбольних клубів, в тому числі і «Нива», зазнали великих труднощів.

У 1990 році організували жіночу збірну команду Радянського союзу, що представляла СРСР в різноманітних міжнародних змаганнях. У збірну запрошували лише найкращих футболісток зі всіх регіонів СРСР. Однією із кращих членів команди була українка Тетяна Везубова, яка грала на позиції нападника. А пізніше, упродовж 1993-2006 рр., була однією із незамінних

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

гравців новоствореної жіночої збірної команди України. Однак, з розпадом Союзу, збірну команду жіночого футболу анулювали. Проте, за історію свого існування вона провела усього 43 матчі, з них виграла тільки 9, і 9 – внічию, а 25 – завершилися поразкою [3].

6 березня 1991 року у складі Федерації футболу Радянського Союзу була створена та юридично оформлена Федерація футболу України (ФФУ), яка у повній мірі підпорядковувалася московському керівництву.

Таблиця 1.

Переможці і призери чемпіонату України з футболу серед жінок

Сезон	Чемпіон	2-е місце	3-є місце
1992	«Динамо» (Київ)	«Арена-Господар» (Фастів)	«Легенда» (Чернігів)
1993	«Арена» (Київ)	«Динамо» (Київ)	«Торнадо» (Київ)
1994	«Донецьк-Рось» (Донецьк)	«Юніса» (Київ)	«Аліна» (Київ)
1995	«Донецьк-Рось» (Донецьк)	«Аліна» (Київ)	«Спартак» (Київ)
1996	«Варна» (Донецьк)	«Аліна» (Київ)	«Сталь» (Макіївка)
1997	«Аліна» (Київ)	«Легенда» (Чернігів)	–
1998	«Донеччанка» (Донецьк)	«Легенда» (Київ)	–
1999	«Донеччанка» (Донецьк)	«Легенда-Чексил» (Чернігів)	«Графіт» (Запоріжжя)
2000	«Легенда» (Чернігів)	«Донеччанка» (Донецьк)	«Київська Русь» (Київ)
2001	«Легенда-Чексил» (Чернігів)	«Донеччанка» (Донецьк)	«Волинь» (Луцьк)
2002	«Легенда-Чексил» (Чернігів)	ФК «Харків» (Харків)	«Металург-Донеччанка» (Донецьк)
2003	«Харків-Кондиціонер» (Харків)	«Легенда» (Чернігів)	«Донеччанка-ЦПОР» (Донецьк)
2004	«Металіст» (Харків)	«Легенда» (Чернігів)	«Спартак» (Суми)
2005	«Легенда» (Чернігів)	«Арсенал» (Харків)	«Спартак» (Івано-Франківськ)
2006	«Житлобуд-1» (Харків)	«Легенда» (Чернігів)	«Нафтохімік» (Калуш)
2007	«Нафтохімік» (Калуш)	«Житлобуд-1» (Харків)	«Легенда» (Чернігів)
2008	«Житлобуд-1» (Харків)	«Легенда» (Чернігів)	«Нафтохімік» (Калуш)
2009	«Легенда-ШВСМ» (Чернігів)	«Іллічівка» (Маріуполь)	«Житлобуд-1» (Харків)
2010	«Легенда-ШВСМ» (Чернігів)	«Житлобуд-1» (Харків)	«Іллічівка» (Маріуполь)
2011	«Житлобуд-1» (Харків)	«Легенда-ШВСМ» (Чернігів)	«Нафтохімік-РНУ» (Калуш)
2012	«Житлобуд-1» (Харків)	«Нафтохімік» (Калуш)	«Донеччанка-ЦПОР» (Донецьк)
2013	«Житлобуд-1» (Харків)	«Легенда-ШВСМ» (Чернігів)	«Донеччанка-ЦПОР» (Донецьк)

24 серпня 1991 року Верховна Рада України своїм Актом про визнання незалежності висловила намір відокремитись від складу СРСР та створити

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

самостійну державу Україну. Це стало підставою для Виконкому Федерації футболу УРСР прийняти рішення щодо проведення на початку грудня Пленуму, на якому було б визначено майбутню долю розвитку національного футболу.

В 1992 році був організований Комітет жіночого футболу, який є постійно діючим органом ФФУ, створений для сприяння розвитку і піднесенню рівня жіночого футболу України, зростанню його масовості [4].

У цьому ж 1992 році відбувся і перший чемпіонат України з жіночого футболу, у якому взяли участь 8 команд: «Текстильник» (Донецьк (сьогодні «Донеччанка»), «Іскра» (Запоріжжя), «Юніса» (Луганськ), «Мрія» (Кіровоград), «Львів'янка» (Львів), «Таврія» (Херсон), «Динамо» і «Торнадо» (Київ) [2, 7]. Після проведення першого турніру, у подальшому чемпіонат України відбувається щороку (табл. 1).

У зв'язку із різними соціально-економічними чинниками, жіночий футбол в Україні зазнає чимало труднощів, зокрема: на розвиток жіночого футболу фактично не виділяються кошти; відсутні футбольні секції; відсутні кваліфіковані тренери; матчі за участю жінок не транслюють по вітчизняному телебаченні; вплив гендерних стереотипів; низька заробітна плата [2, 7].

Попри усі складнощі, українські футболістки досягли певних успіхів. У 2009 році кваліфікувалися у фінальну стадію чемпіонату Європи. А в світовому рейтингу ФІФА у 2014 році жіноча команда України знаходиться на 24 місці [8].

Лише після проведення Чемпіонату Європи 2012 року, у нашій країні посилюється інтерес держави до жіночого футболу, почали створювати нові турніри і відкривати секції у спортивних школах [4].

Висновки

1. Жіночий футбол на території України почав широко розвиватися у часи Радянського Союзу наприкінці 80-х років ХХ століття. Наші футболістки виступали за збірну команду СРСР. Клуби, які були представниками українського футболу, постійно входили у склад призерів Чемпіонату СРСР.

2. Чемпіонат України з футболу серед жінок проводиться в нашій державі з 1992 року. У 2014 році пройде уже 24-й Чемпіонат України, в якому щороку бере участь 8 кращих команд держави. Кожного року команди змінюються, що свідчить про конкуренцію та розвиток вітчизняного футболу загалом.

3. Найбільш титулованими командами українського чемпіонату з жіночого футболу стали: «Легенда-ШВСМ», «Житлобуд-1», які 6 разів здобували чемпіонське «золото», «Донеччанка» – 5 «золотих» сезонів. Також слід відзначити, що стрімкий розвиток жіночого футболу відбувається в таких містах України, як Чернігів, Харків, Донецьк, Київ та Калуш.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні особливостей розвитку системи жіночих змагань з футболу міжнародного рівня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голощаков Б. Р. История физической культуры и спорта / Б. Р. Голощаков // Учебное пособие. – М. : Академия, 2001. – С. 246–249.
2. ЖФК Жилстрой-1. Официальный сайт женского футбольного клуба [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://gslfootball.com.ua>
3. Коротко о футболе, в который играют женщины [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fc-alektan.narod.ru/letter.html>
4. Офіційний сайт Федерації футболу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ffu.org.ua>

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

5. Соломонко В. В. Футбол / В. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, О. В. Соломонко. – К. : Олімпійська література, 1997. – С. 9–12.
6. Столбов В. В. История физической культуры // В. В. Столбов. – М., 1989. – 43 с.
7. Футбольный клуб Дончанка Донецк. Официальный сайт [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.donchanka.com>
8. Fédération Internationale de Football Association [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.fifa.com>

АНОТАЦІЇ

ВИТОКИ ЖІНОЧОГО ФУТБОЛУ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

Андріана Ковалишин, Антон Литвінець

Львівський державний університет фізичної культури

Дана стаття висвітлює історію становлення жіночого футболу на території українських земель, починаючи з ХХ століття, коли ці території входили спочатку в Російську імперію, пізніше в СРСР, а також – період, коли український жіночий футбол став незалежним, і його розвиток до сьогодення.

Ключові слова: жіночий футбол, клуби, змагання, чемпіонат України.

ИСТОКИ ЖЕНСКОГО ФУТБОЛА НА ТЕРРИТОРИИ УКРАИНЫ

Андриана Ковалишин, Антон Литвинец

Львовский государственный университет физической культуры

Данная статья освещает историю становления женского футбола на территории украинских земель, начиная с ХХ века, когда эти территории входили сначала в Российскую империю, позже в СССР, а также – период, когда украинский женский футбол стал независимым, и его развитие до настоящего.

Ключевые слова: женский футбол, клубы, соревнования, чемпионат Украины.

ORIGINS WOMEN'S FOOTBALL IN THE TERRITORY UKRAINE

Adriana Kovalyshyn Anton Lytvynets

Lviv State University of Physical Culture

This article covers the history of development of women's football in the Ukrainian lands, since the twentieth century, when these areas were first in the Russian Empire and later the Soviet Union, as well – the period when the Ukrainian women's soccer became independent, and its development to the present.

Key words: women's soccer, clubs, competitions, championships, Ukraine.

АНАЛІЗ ВИСТУПІВ ЗБІРНОЇ КОМАНДИ УКРАЇНИ НА ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ З ПЛАВАННЯ СЕРЕД ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ДИСЦИПЛІНІ «РЯТУВАЛЬНЕ БАГАТОБОРСТВО»

Інна Колісник

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту

Постановка проблеми. Чемпіонати Європи з плавання серед поліцейських є проміжними змаганнями серед працівників силових структур, під час котрих представники даних професій демонструють свої вміння та навички у прикладному плаванні [2,7]. Основною метою проведення європейських змагань є вдосконалення професійної майстерності при проведенні пошуково-рятувальних робіт, обмін досвідом ведення пошуково-рятувальних робіт, залучення поліцейських до регулярних занять фізичною підготовкою і спортом, популяризація професії рятувальника та захисника населення [1, 4].

Прикладне плавання, як складова професійної підготовки – це здатність людини триматися на воді (тобто володіти навиками плавання) і робити у воді